

VASÁRNAPI ÚJSÁG

KÖZHASZNÚ ISMERETEK' TERJESZTÉSÉRE

176dik

Vasárnap

Kolozsvárt Augustus 27kén 1837

A' munka felosztásáról. A' Wettertő Svédországban. Sebre, vágásra, felcserepezett ajkak gyógyítására hathatós szőlő-ír készítés módja. Gazdag örökség. Orosz falu. Újságok.

MUNKA FELOSZTÁSÁRÓL.

Szmíth Ádám szerint.

(végzet)

A' franczia selyem jobb és olcsóbb, mint az angliai, mivel a' selyemgyártás, legalább a' nyers selyem bévitelére vetett nagy vám mellett, nem olly alkalmas az Anglia klímájához, mint a' francziaorszáéhoz. De az Anglia vas-neműi és vastag gyapjú szövetei hasonlíthatlanul elébbvalók a' francziaországiaknál 's az egyenlő jóságuk sokkal olcsóbbak. Lengyelországban, a' mint mondják, majd semmi kéziművek nincsenek, kivévén némely kevés háziakat, melyek nélkül egy ország sem lehet el.

Azon sokkal temérkezebb munkát, mellyet ugyanannyi számu ember a' munka felosztásának következtében véghez vihet, három különböző körülménynek lehet tulajdonítani: elsőben minden egyes munkás kezefogása megügyesedésének; másodszor azon idő megnyerésének, melly egyféle munka letételében 's másfelének felvételében rendszerint elvész; és harmadszor számos erőművek felállításában, melyek a' munkát meg-

rövidítik, 's egy egy embert alkalmassá tesznek annyi dolog végbevételére, mellyre a' nélkül sok ember kívántatnék.

Elsőben is a' munkás kezefogása ügyesedése szükségkép megszaporítja az általa véghez vihető munka mennyiségét; és a' munka felosztása, minthogy minden ember munkáját nagyon egyszerű munkálatra szorítja, sezen munkálatot egész életében egyetlen egy foglalatosságává teszi, szükségkép nagyon megneveli ezen munkás ügyességét. Egy köz kovács, a' ki tud ugyan a' pörölyel bänni, de nem szokott szeget csinálni, ha valami különös oknál fogva kénytelen szegcsináláshoz fogni, nem lesz képes, megvagyok győződve róla, két vagy három száz szegnél többet csinálni egy nap, 's még azt is nagyon rosszat. Az a' kovács, ki szokott ugyan csinálni szeget, de fő és egyedüli foglalatossága nem a' szegcsinálás, legnagyobb szorgalmával is alig csinálhat napjában nyoltzszáz, vagy ezer szegnél többet. De láttam sok legénykét, húsz éven alól, a' kik soha semmi más mesterséget nem űztek, csak szeg csinálást, 's a' kik közül mindenik, ha igyekezett közel kétezzer háromszáz szeget megtudott csi-

uálni egy nap. Hanem a' szeg csinálás még korán sem a' legegyszerűbb munkálatok közé tartozik. Azon egy ember nyomja a' fűvót, szítja vagy igazítja, ha kell a' tüzet, hevíti a' vasat és kovácsolja a' szegnek minden részeit: sőt a' szegfeje kovácsolásában kénytelen szerszámot is változtatni. Azon különböző munkálatok, melyekre a' tő vagy ércz gomb csinálás felvan osztva, mind sokkal egyszerűebbek, 's azon személynek ügyessége, kinek egész élete gyakorlásukra van szánva, rendszerint sokkal nagyobb. Az a' villám gyorsaság, mellyel ezen gyároknak némely munkálatok véghez vitetnek, nagyobb mintsem emberi kéztől elérhetőnek képzelhetné valaki, a' kiazta nem látta.

Másodszor az egyik dolog letételében 's másikkal felvételében elveszni szokott időnek megnyerése sokkal nagyobb, mint első tekintetre tudnók képzelni. Lehetlen egyik nemű munkától a' másikhoz, melly más helyen és más szerszámokkal üzetik, nagyon gyorsan át menni. Egy falusi takács, a' ki egyszersmind néhány darab földét is műveli, jókora időt elveszteget azzal, hogy szövőszékétől a' mezőre 's a' mezőről szövőszékéhez menyen. Ha a' két foglalatosságot ugyan azon mív helyben lehet üzni, kétség kívül sokkal kevesebb az idő vesztés. De még ezen esetben is jókora az. Az ember rendszerint ténfereg egy keveset, míg kezét egyik foglalatosságtól a' másikhoz fordítja. Midőn új munkához kezd, ritkán fog elég kedvel és tűzzel 1)

1) Szóval itt angolokról beszélek, kik lassan lassan melegekednek belé a' munkába 's

hozzá; nincs egész esze rá adva 's egy ideig inkább haszontalankodik, mint valóban és sükeresen dolgozik. Az a' hivatkozó és lágy dolgozás mód, melly minden falusi mívnek, (a' ki munkáját 's szerszámait minden félórán megcserélni 's kezét majd mindennap húszféle kép használni kénytelen), természete 's talán szükségből vált természete, tünnyává, restelkedővé teszi őket és alkalmatlaná valami tüzes erős szorgalomra a' legsürgetőbb alkalmankor is. Ügyessége fogyatkozásán kívül istehát, csak ez az egy ok is nagyon megkevesíti az általa végbevihető munka mennyiségét.

Harmadszor és utójjára, minden ember könnyen képzelheti, mennyire könnyű és rövidül a' munka alkalmas szerszámok és erőmívek használásával. Szükségtelen erre példát adni. Csak azt jegyzem meg tehát, hogy mind azon erőmíveknek, melyek által a' munka annyira könnyebbítettik 's rövidítettik feltalálását, a' mint látszik a' munka felosztásának tulajdoníthatni. Az ember könnyebben felfedez akármely tárgy elérésére szolgáló alkalmas és siettető módokat, ha elméjek egész figyelmé azon egy tárgyra van irányozva, mintha különféle dolgok közt oszlik el. Már pedig a' munka felosztása következtében minden ember figyelme egészen és összesen természet

ezzel együtt szorgalmuk is nevededik és tartósodik. Nem tudja hogy a' magyar épen elején van a' legnagyobb (istálló) tűzzel, melly a' munka közepe felé már ellobogott. Kérdés lehet e ilyen természettel valaha mív-szorgalmas nép belőle?

szerintegy és nagyon egyszerű tárgyra irányoztatik. Természetesen várhatni tehát, hogy egyik vagy másik azok közül, kik a' munkának valamely különös ágával foglalatatosok könnyebb és gyorsabb módokat találnak ki saját külön munkájok végrehajtásában, ha csak ennek természetével illy tökélyesítés össze fér. Az olly gyárokbán, hol a' munka leginkább fel van osztva, használtatott erőműveknek nagy része köz munkások által találtatott fel, a' kiknek mindenike valamely nagyon egyszerű munkálatban foglalatoskodván, eszközket természetesen arra adták, hogy annak végbevitelére könnyebb és gyorsabb módokat találjanak. Az első gőzerőművekben egy gyermek volt oda állitva, kinek szüntelen ki 's bé kellett fordítani az üst és a' henger között lévő csatorna csapját, melly a' gőz útját szabályozta. Egyike ezen gyermekek közül, inkább szeretvén játszodni, mint a' csapot forgatni észrevette, hogy egy oda kötött spárta segédével a' mozgásba indult erőmű, maga forgathatja a' csapot az ő segéde nélkül, minél fogva ő elmehet és pajtásaival játszhatik. Így a' gőzerőmű tökélyesítésében egy legnagyobb lépés egy gyermektől került, a' ki dolgot akara kímélni.

Hanem nem minden tökélyesítései az erőműveknek származtak azoktól, a' kik ezen erőműveket használni szokták. Sok tökélyesítések az erőműkészítők munkái valának, miután az erőműkészítés külön mesterséggé és keresetmóddá vált; sokak ismét tudósoktól és teoretikusoktól, kiknek nem az a' mesterségök, hogy valamit

csináljanak, hanem az, hogy mindent észrevegyenek és megvizsgáljanak, 's a' kik ennél fogva gyakran az egymástól legtávolabbi tárgyak erejét is összevetni és illeszteni képesek. A' társaság előhaladtával a' tudósság és szemlélődés, mint minden más foglalatosság, a' polgárok egy külön karának egyedüli és fő keresetévé és mesterségévé válik. Ez is, mint más keresetmód nagy szamu különböző ágakra oszlik, mellyeknek mindenike a' tudósok egy külön szakának ad dolgot; és a' szemlélődésnek ezen felosztása a' tudományban is, mint minden más dologban tökélyesíti az ügyességet és kíméli az időt. Minden egyes ember jártasabb lesz a' maga szakában, az egészre nézve több dolog vitetik véghez 's a' tudomány mennyisége jókorán megnövekedik az által.

A' különféle mesterségek készítményeinek a' munka felosztása következésébe lett tetemes megszapordása okozza egy jól intézett társaságban azt a' közönséges vagyonosságot, melly a' nép legsalsóbb karaira is kiterjed. Minden munkás a' maga készítményeiből azon kívül, a' mit maga hasznára fordít, nagy mennyiséggel bír és ezzel szabadon rendelkezhetik; mivel pedig minden más munkás is épen azon helyzetben van, amaz kicserélheti a' maga jószágai felesleges mennyiségét ezek jószágainak felesleges mennyiségével, vagy a' mi mind egy ennek árrával. Ő ellátja őket bővön, a' mire szükségök van és ellátják őket a' magokéból mindennel, a' mit hasznára fordíthat; és így a' társaság minden sorsu rendei-

re általános bővség háromlik.

Nézd-el mennyi házi megkivántató dolgokkal van egy köz mesterember vagy napszámos ellátva egy mívelt és igyekező országban 's megfogod látni, hogy azon emberek száma, kiknek mívyszorgalmának egy része, még pedig nagyon parányi része az ő kényelmei megszerzésére fordított, minden számítást felül halad. A' posztó felső ruba például, melly a' napszámos hátán van bár, melly durvának tetszik is, nagy sokaságu munkások egyesített munkájának szüleménye. A' juhász, a' gyapju választó, a' gyapju füsűlő, a' festő, valamint a' fonó, a' szövő, a' ványoló, a' posztónyíró, sok másokkal együtt kell hogy egyesítsék különböző mesterségeiket ezen kis hazai készítmény elkészítésére. Hát még mennyi kereskedőnek és szekeresnek kellett még azon kívül foglalkodni, hogy a' kelméket egyik mesterembertől a' másikhoz hordozták, gyakran az ország egyik részéből a' másik távul fekvőbe! mennyi kereskedésnek és hajókázásnak különösen; mennyi hajó építőnek, hajólegénynek, vitorlaszövőnek, kötélverőnek kellett a' végre dolgozni, hogy a' festőtől használt különböző szereket gyakran a' világ legfélre valóbb szegletéből összeszerkesztesse! Mennyi különkülönféle munka szüksége még arra is, hogy ama munkások legalsóbbikának szerszámai elkészüljenek. El mellőzve azon mesterséges szerkezetű erőmíveket, millyenek a' hajós hajója, a' ványoló malma, avagy csak a' takács szövő széke is, fontoljuk-meg csak, mennyi különkülönféle munka ki-

vántatik azon nagyon egyszerű erőmívnek az ollónak megkészítésére, mellyel a' juhász a' gyapjat lenyírja. A' bányásznak, az érczolvasztó kemence építőjének, az épületre való fa levágójának, a' téglavetőnek, a' kemenczével bányának, a' fűvő hajtó kezeket készítő ácsnak, a' kovácsnak, a' lakatosnak mind egyesíteniük kell munkájokat annak elkészítésére. Ha már illy módon megvizsgálnók öltözetének 's házi butorainak minden különböző részeit, a' durva vászon, vagy len inget, mellyet bőréen visel, a' lábait fedező csizmát, az ágyat, mellyen fekszik, 's ennek különböző alkotó részeit, a' konyharostélyt, mellyen eleségét készíti-meg *), a' kőszemet, mellyel ugyan a' végre él, 's a' mellyet a' föld mélységes gyomrából ástak-ki, 's hozzá talán hosszú tengeri 's száraz úton vittek, minden más konyha szerszámain, késeit és villáit, tálaít és tánygyérait, a' kenyereinek és serének elkészítésében foglalatatos különböző kezeket az üveg ablakot, melly béereszti a' napvilágát és melegét, de zárja a' szelet és az esőt, minden azon szép és szerencsés találmányra, melly nélkül a' föld ezen északi részei nagyon szomorú lakásúl szolgáltak volna, megkivántató tudománnyal és mesterséggel, és mind ezen különböző kényelmek elkészítésében foglalatatoskodó kü-

*) Meg kell gondolni, hogy Szm. itt mívelt országról, nem ama' boldog (!) tartományokról, hol némelly emberek utópiája szerint minden ember a' maga zsírjában megfő; a' hol a' szalmás kunyhó lakosa négy czöveket a' földbe ver, egy font kertet terít réa 's kész a' nyoszolyája.

lönféle mivesek szerszámaival együtt, ha mondom mindezen dolgokat megvizsgáljuk és megfontoljuk mennyi különféle munka fordított mindenikre, át fogjuk látni, hogy sok ezrek segedelme 's egyesített munkája nélkül egy mívelt országnak legalsóbb sorsu tagját sem lehet kiállítani, még a' mint hibáson képzeljük, azon nagyon vékony és egyszerű módon sem, a' mint az ő szükségei pótolvák. Egybehasonlítva az igaz, a' nagyoknak kicsapongóbb fényűző kényelmével az ő szükségei vékonyan 's egyszerűen vannak kielégítve, de még is igaz lehet, hogy egy európai fejedelem kényelmei nem haladják annyira felül egy mívszorgalmas és takarékos parasztéit, a' mennyivel ennek kényelmei felülhaladják sok afrikai királynéit, a' ki tíz ezer mezítelen rab élének és szabadságának határtalan urnéja.

A' WETTERTÓ SVÉDORSZÁGBAN.

A' Vas. Újság' 35-ik számában „Svédország és Norvégia“ ismertetése alkalmával volt ugyan említve röviden a' Wettertó, de azért tán nem lesz felesleges annak körülményesb leírását adnom olvasó társaimnak egy közhasznú ismereteket terjesztő német folyóírás nyomán.

„A' Wettertó — mond az eredeti cikkely írója — Svédországban a' legnagyobb 's hallal leginkább bővölködő tavak egyike, de egyszersmind a' legháborgóbb is, 's az ottan felette élénk hajókázásra nézve a' legveszélyesebb. A' hajókat gyakran zivatarok lepik-meg, mellyek a' tavat kör-

nyező magas hegyekről olly erővel zúdulnak-le, hogy ehez hasonlót a' tengeren is csak ritkán láthatni. A' habok ekkor olly duzzadozók 's olly tetemesen felszoktak tornyosulni, hogy az általok meglepetett hajó többnyire tönkre jut. Azonban legbátorságtalanabbá ezen tavat amaz áradásai 's erős felháborodásai teszik, mellyek gyakran a' legcsendesebb levegőben 's leggyönyörűbb időben is egy pillanat alatt bekövetkeznek rajta. A' víz előbb a' legnagyobb sebességgel emelkedik és szállong, 's mintegy reszkető mozgásba jön az egész felszíne, aztán egymással szembe rohanó folyamok keletkeznek rajta, mellyek irányukat minden pillanatban változtatják elannyira, hogy a' legerősb ladikok sem állhatnak ellent dühöknek.

Ezen ritka tűneményt földalatti szeleknek lehet tulajdonítani, mellyek mély üregeikből a' víztömegre rohanna, szörnyű erővel törnek-fel. Az illy — minden külső ok' hozzá járulta nélküli — felhullámzások legfélelmesbebek télben, midőn a' tavat vastag jég borítja-el. A' jég-göröngyök irtózatoss recsegések közt tördelőznek-szét, magasan egymás felébe tornyosulnak 's robajjal süllyednek a' mélységbe. Több évek előtt egy csoport embert — a' túlsó parton épült templomba menéskor — legvidámabb tekintetű időben a' befagyott jegen ért-el illy nemű vihar, 's még csak egyetlenegy sem szabadithatá-meg közülök életét. Hasonló szerencsétlenségek itten nem ritkák. Minthogy a' Wettertó' partján lakó balga pórságnak e' tűnemények okáról nincs fogalma, sok csudás, kalandos történeteket beszélnek

ottan szellemekről, vízi lyányokról 'stb. mint a' kiknek tulajdonítják a-ma' habkavargásokat."

Rákpatak y.

SEBRE, VÁGÁSRA, FELCSERE- PEZETT AJKAK GYÓGYITÁ- SÁRA HATHATÓS SZŐLŐ- ÍR KÉSZÍTÉS MÓDJA.

Szedd le a' fekete szőlőnek mind-
ép, mind rothadt szemeit, és egy új
fazékba tévén, írósvajat (mosatlan
íróstősegyütt) végy hozzá annyit, meny-
nyitől gondold, hogy megszírosodik,
azután nem épen annyi sárga viaszot,
mennyi a' vaj: ezeket főzd meg jól,
tedd hidegre, míg meg fagy, akkor
a' java mind fejjül jön. Szedd le e'
megfagyott írt egy új mázos lábosba,
a' szőlő szemtől szépen megtakarítva
olvaszd-meg, tégy hozzá jó nagy da-
rab kánfort, ezzel egy darab ideig
főzvé, vizezz szindziákat és az írat,
miután a' lábosban egy kevésbé hűlt
ruhán által töltögesd belé. — Több-
szöri hasznos próba után közli egy
erdélyi gazdasszony.

GAZDAG ÖRÖKSÉG.

Frédok 1) úr 15 évig volt Kelet
indiában. Ezelőtt hat évvel egy le-
velet küldött Párizsba rokonához, fog-
lalatja ez volt: rég vágyik szülőtte vá-
rosába, 's oda nem soká meg is ér-
kezend. „Hetven éves vagyok, — ezt
írja a' többek közt — „'s elbetegesedett.
Roknaim tudom nem fogják befo-
gadni az őst. Minnyájoknak unal-
mas 's terhes leendő. De, a' ki őt leg-

*) Fredoc.

inkább szereti, arról testamentomá-
ban is megemlékszik. Örömmel val-
ja meg, hogy gazdag, 's hogy néhány
milliomnyi vagyont viszen barátinak.
Nem soká e' levél után, szolgája egy
gőzladikon megérkezett Párizsba. El-
ment az öreg minden rokonaihoz, min-
denütt beszélt ura rendkívüli vagy-
náról, de egyszersmind példátlan fős-
vényiségéről is. Frédok úr rokonai
e' szolgát föld feletti lénynek tekin-
ték. Mindenik vetélkedve törekedett
a' szolga kedvébe jutni, hogy ura sze-
retetét annál könnyebben megnyer-
hesse. Ajándékok özönöltek neki. Pi-
er Frédok*) úr egy drágakő-árus,
legadakozóbbnak mutatá magát. A'
szolga megígéré urának a' gyermeki
szeretet illy nagy bizonyságait meg-
vinni, és az öreg Frédokot London-
ból, hol betegesen feküdt, elhozni. A'
drágakő-árus azonban ezzel nem e-
légedett-meg. Maga útnak indult. A'
szolga kísérte, 's így jutottak el az
jó öreghez. A' vélt dús gazdagot nagy
költséggel Párizsba vitték. Itt Fré-
dok baráti mindent megtevének, az
öreget fényesen elfogadhatni. A' drá-
gakő-árus egy házat bútorozott ki.
Egy más rokona Gürén**), királyi
nyerges egy hintót készített számára.
Egy harmadik Szént Ántoáni***)
kereskedőnél tölték-el a' nyarat. Min-
den nap innep nap volt. A' dús gaz-
dának egész éven át egy fillért sem
kelle a' magából költeni. Az inas,
hogy a' mosolygó örökösökért jó szót
tegyen, a' hat év alatt többet ka-
pott 10,000 frank ajándéknál. Azon-
ban a' keletindiai hirtelen megbete-
gedett. Ekkor tetszett a' szolgának

*) Pierre. **) Gurin. ***) Saint Antoine.

búcsut venni a' kapuféltől, miután a' drága-kő árústól egy kis szekrény drágaságot ellopott. Ezt is elnyelék, hogy a' derék öreget ne bússítsák. Végre békopogatott a' halál. Az öreg kimúlt, keresék a' kincset és a' testamentomot. Most kitetszék a' megboldogúlt' írásaiból, hogy Keletindiában irtózáson bánkrotirozott, és alig maradt annyija, hogy Európába vitorlázzon, és hogy örököseit nem csak reményeiktől, hanem még sok pénzüktől is megfosztá.

OROSZ FALÚ.

Az orosz falú két kunyhó sorból áll, gyantás fából építve és azzal fedve is, olly közel egymáshoz, hogy a' fedelek össze érnek, midőn épen ellenkezőleg az illyen épületeknek mentől messzebb kellene lenni egymástól, minthogy a' szobákat évenként legalább nyolcz hónapig szüntelen fűteni kell. A' nyilvános veszedelem daczára is a' parasztok nem szüntek meg házaikat illy közel építeni egymáshoz. Igaz, hogy a' tűz elleni óvó szerek legjobbak 's vészkor megfoghatlan hirtelenséggel segítnek. Minden paraszt köteles, a' legelső jelre, mellyel a' tüzet hírré szokták adni, tűzoltásra megkivántató eszközével, segítségére szaladni, 's hogy zavar ne támadjon, jónak találták minden háznak ajtajára lefesteni azon eszközöket, mellyekkel a' lakósoknak a' tűzhöz kell szaladni.

Házaik építéséhez kőre, téglára nincs szükségök, az alap, falak, fedél, padlás, padozat, minden: fenyőfából telik ki. A' falakat faderékből készítik, ter-

mészetes alakukat meghagyván; víz irányosan egymásra fektetik 's négy szegleteiken jól össze kapcsolják. A' fatörzsökök közti hasadékot famohal, csepűvel bédugdossák, hogy a' külső levegő bene ne hathasson, egyéb-iránt falát sem kívül, sem belől nem vakolják, vagy tapasztják-be.

Az iszonyú nagy orosz kemencze e' fakunyhóknak valóban a' legfontosabb házi butora; egyedül elfoglalja a' ház negyedrészt, 's télben teméntelen fát hánynak belé, mellynek itt majd semmi becse. Az ablakok kicsinyek és a' szobák olly alacsonyok és népeseek, hogy befűtésök épen nem nagy dologba kerül. Majd minden ház egyforma, egy nagy négyszegű szobából áll, három kis, az utczára nyíló ablakokkal; egyik szegletében emelkedik-fel a' téglából épített kemencze, a' szoba falai mellett egy hosszú pad nyúlik-el, mellyen kívül látni még néhány székeket és nagy asztalokat is; néhány, a' padlásról kötetlen lecsüngő kosár szolgál bölcsőül a' család új sarjadékainak, végre egy szögben, valami fából készült 's rézzel, ezüstel, néha még arannyal is czifrázott szent képet vesz észre az ember, előtte egy lámpás függ, mellyet nagy innep napokon megszoktak gyújtani. A' ház megett egy nagyszíntől környezett udvar van, hol a' szekerek 's földmivelő eszközök állanak 's a' hol töltik-el a' szebb időszakéjelét; mert Oroszország alsóbb osztályú népe nem szokott ágyba fekünni; nyárban a' szabadban, vagy szénás hiuban hálnak, télben a' kemenczén, vagy megette, a' hogy jön.

Az orosz falúban semmi fa, vagy

bokor nem szakasztja-meg a' hosszú kunyhó sor' egyformaságát. A' templomok kevésbé állandóbbak. Rendszerint téglából építik a' falú végére, hogy a' tűz véstől bátorságosítsák. A' nowgorodi gubernátorságban több, faderékből és deszkából épített templomot láthatni.

ÚJ S Á G O K.

Portugálban, a' lázzadás lecsendesítésére kiküldött sereg a' felkelteken még eddig nem győzedelmeskedhete, sőt maga a' katonaság is a' zendülőket céljuk kivételében pártolni látszik. Don Pedro kártája Kasztello Brankóban Valensziában, Barszelloszban, Arkoszban, Ponte de Linában, Viszemben és Szántáremben kikiáltatott. Ez ellenrevolutzio erősebbnek mutatkozik, mint kezdetben képzelték, 's jól el is vala intézve, csak talán kitörése idő pontja nem vala legjobban kiválasztva. Sokan azt állítják, hogy a' zendülés angol befolyás és igazgatás következésében támadott volna. A' királyné július 21-dikén felszólítást bocsátott a' portugáli néphez, mellyben azt a' zendüléstől megszűnésre, egyet értésre, hiverségre és engedelmességre inti.

Spanyolországban, felső Kataloniában Ripol erősséget a' kárlisták július 27-kén megvették, a' háromszáz harmincz főből álló erősség lerakta fegyverét, de nem lett hadi fogolylyá hanem Olotba vitetett, hová ugyan azon nap (27-kén) de Meer báró is megérkezett, honnan 29-kén megindulván, Kámpredonba ment. Szariateguy

kárlisza vezér nem előbb csak július 22-kén ment át az Ebron, ötlet Eszkalera és Alkala krisztinó generálok kísérik. Don Kárlósz Kantaviejában, 's az ottani hegyek közt látszik magát megfészkelni akarni, legalább addig, míg tábora erősödik. Almodavár hadminiszter beadta lemondását, melly elfogadtatván, helyébe Eszpartero generál neveztetett ki hadminiszternek, 's melléje Szevane generál adatott társul, ki merőben a' jelen miniszteriumtól függ. Eszpartero sietve a' fővárosba utazik és a' sereg, fővezérségét Oraa generál veszi át. A' dézma és klastromok eltörlése iránti törvényt, valamint azt is, melly a' papság jószágát nemzet tulajdonának nyilatkoztatja, a' királyné július 29-kén megerősítette. A' papság újabb elrendelése felől a' kinevezett biztosság javallatját a' kortész gyűlés július 26-kán nagy többséggel elfogadta.

Angliában a' parlamenti választásokban augusztus 6-áig kétszázötvenkilencz miniszterialis tagok és két száz huszankilencz toryk választattak meg. O'Connell Dániel Dublin és Kilkeny részéről is megválasztatott, Middlesex grófság részéről pedig az eddigi képviselő Hume ez úttal ki-maradott.

* * *

Az újonan épült pesti magyar színház megnyitása folyó hónap 1-ére volt előbb határozva, de akkor közbe jött akadályok miatt meg nem történhetvén, csak aug. 22-kén sikerült.